



Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quarto Decretalium : In Quo De Sponsalibus, Et Matrimoniis, & quae eis annexa sunt, agitur, eadémque plenè, & theoricè explanatur, & declarantur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1678

Titulus. XXI. De Secundis nuptiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98293](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98293)

eam deponi apud mercatorem. *Abb. hic num. 14.* quia in alternativis optio datur Judici, nisi verba dirigantur ad partem, ut notat *Abb. inc. A cra-*

pula. 14. num. 4. de vita, & honest. Cleric. Plura de dote videri possunt apud Legistas, ad quos hæc magis pertinent.

TITVLVS XXI.

DE SECUNDIS NVPTIIS.

I.

Quia dissoluto primo matrimonio, solet fieri transitus ad secundum, ideo subiicitur iste Titulus de secundis nuptiis. Non tantum autem secundæ nuptiæ approbantur ab Ecclesia: sed etiam tertiæ, quartæ, & ulteriores, ita ut non solum bigamus, sed etiam trigamus, & octogamus quis fieri possit, c. *Aperiant. 11. & 2. seqq. caus. 31. q. 1.* Idque constat ex c. 7. ad Roman. ubi dicitur: *quæ sub viro est mulier, obligata est legi: si autem mortuus est vir ejus, soluta est à lege viri: & 1. Cor. 7. si dormierit vires ejus, liberata est, cui vult, nubat.* Ratio est, quia cum primæ nuptiæ sint per mortem penitus dissolutæ, nullum possunt aliis nuptiis legitimè in eundis impedimentum præstare, *Sanch. libr. 7. de matr. dif. 81. n. 2.*

§. I.

An coniux dubius de morte alterius coniugis possit transire ad secundas nuptias?

II. De hac re agitur in c. *Dominus. 2. h. t.* Nam cum quidam Christiani in captivitate Saraceno- rum constituti, nondum habitæ de obitu sui conjugis certitudine, secundas nuptias contraxissent, rescribit S. Pontifex Lucius III. ut nullus deinceps ad secundas nuptias transire præsumat, nisi prius ei constet de morte conjugis ejus. Si verò aliquis, vel aliqua id non servavit, & de morte prioris conjugis adhuc dubitet, ei, quæ sibi nupit, debitum non deneget postulanti: sed ipse nullatenus illud exigat. Quod si postea priorem conjugem adhuc vivere constiterit, relictis adulterinis complexibus, ad priorem conjugem revertatur. Idque etiam statutum habetur in c. *In præsentia. 19. de sponsal. supr. Tit. 1.* Et ratio est, quia matrimonium semel legitimè contractum inter Christianos, cum sit Sacramentum, non nisi morte dissolvitur, c. 1. & 2. caus. 32. q. 7.

III. Notandum 1. Captivus apud hostes potest contrahere matrimonium: nam quamvis matrimonium requirat maximam libertatem, contractum tamen à captivo, seu incarcerato valet, si vis non inferatur in contrahendo matrimonio, & multò magis alii contractus initii ab incarcerato, ut patet ex hoc cap. ubi Papa permittit captivis apud Saracenos de- tentis matrimonio copulari, *Sanch. l. 4. de matr. dif. 12. n. 7.* Idque procedit, etiam si captivus sit servus, quia servitus nihil obstat contrahendo matrimonio, *Abb. hic n. 3.*

Notandum 2. Ob solam absentiam conjugis,

quantumvis diuturnam, non dissolvitur matrimoni- um, nisi constet de morte conjugis absentis, nec potest conjux ad aliud matrimonium transire, nisi habita certitudine de morte conjugis alterius. Quod si tamen conjux dubius de morte prioris conjugis, de facto aliud matrimonium contraxit, nullo modo potest petere debitum, quia qui dubitat, an sit legitimus conjux, exigendo debitum, cum tali dubio, facit contra propriam conscientiam, quam habet ex probabili causa, c. *Inquisitioni. 44. in fine de sent. excomm. Gl. hic V. Nullatenus: neque potest quis uti re, de qua dubitat, an sit sua. Tenetur tamen reddere debitum ei, qui bonâ fide contraxit; non enim debet justâ suâ possessione privari ob malam fidem alterius, quamdiu non constat, matrimonium fuisse nullum: nemo enim debet jure suo, sine sua culpa, privari, c. *Discretionem. 6. de eo, qui cogn. consang. & c. Sanch. l. 2. de matrim. dif. 42. n. 2. & 4.* Porro si quis dubitet, an prior conjux adhuc vivat, vel an obierit, non ideo matrimonium statim est dissolvendum, quia in cit. c. 2. h. t. dicitur, sic dubitantem teneri reddere debitum, quod est actus matrimonii, non autem posset reddere, si matrimonium esset irritandum: deinde quia ibi, & in c. *In præsentia. 19. de sponsal.* deciditur, non licere ad alias nuptias transire, donec constet de priorum dissolutione, ergo dum dubium est, an tale matrimonium sit validum, non debet dissolvi, alias non posset reddere debitum, *Sanch. cit. dif. 42. n. 5.* si denique uterque malâ fide contraxit matrimonium dubicans de impedimento dirimente, neuter potest petere, nec reddere debitum, quia uterque malâ fide contraxit, adeoque est possessor malæ fidei, *Sanch. c. l. n. 8.**

IV. Notandum 3. Etsi quis à principio, bonâ fide, contraxit matrimonium, postquam tamen certior factus est de vita prioris conjugis, adulterium committit, nisi secundam uxorem statim dimittat, quamvis ab initio in dolo non fuerit, ut constat ex cit. c. 2. in fine h. t. & tradit *Abb. ibid. n. 5. & Alex. de Nevo n. 6.* Cæterum non debet Judex Ecclesiasticus mulieri, vel viro concedere facultatem transeundi ad secundas nuptias, nisi per certum nuntium constiterit de morte prioris conjugis, etiam si per XV. annos, vel plures, abfuerit. *Reginald. apud Barb. in cit. c. 2. num. 4.*

Notandum 4. Si compertum fuerit, mulierem duos viros simul habere: tunc ea primo viro restitui debet, & si ad eum redire recuserit, excommuni- canda est, donec redeat, *Farin. in praxi crim. p. 5. q. 140. n. 32.* & alii apud ipsum, ubi addit, idem esse de viro habente duas mulieres. Porro plura de hac re, qualis certitudo sit necessaria de morte prioris conjugis, ut transire liceat ad alias nuptias dicta sunt supra Tit. 1. sec. 5. §. 2. à n. 131. usque ad n. 135. inclusive hoc libr.

Bb 3

§. II. An

§. II.

*An si mulier, post mortem viri, trans-
eat ad secundas nuptias intra annum
luctus, incurrat infamiam, vel
alias pœnas juris?*

V. De hac quaestione agitur in duobus capp. h. t.
» In primis in cap. Super illa. 4. ubi consultus Ponti-
» fex Urbanus III. an mulier possit, sine infamia,
» nubere, infra tempus luctus secundum leges de-
» finitum (in l. 1. ff. De his, qui not. infam. & l. 1. C.
» de secund. nupt.) Respondet Papa, cum Apostolus
» dicat: mulier viro suo mortuo, soluta est à lege viri
» sui, in Domino nubat, cui voluerit, per licentiam,
» & auctoritatem Apostoli, ejus infamia aboletur:
» quæ licentia intelligitur intervenire, eo ipso,
» quod non prohibetur. Gl. fin. hic.

VI. Similiter in c. Cum secundum. §. & ult. h. t.
» rescribit S. Pontifex Innocentius III. ob causam
» in priore cap. expressam, mulierem non debere le-
» galem infamiam sustinere (quam infligit lex ei,
» quæ nubit infra annum) quia licet post viri obi-
» tum, infra tempus luctus (scilicet infra anni spa-
» tium) nubat, concessa sibi tamen ab Apostolo u-
» titur potestate: cum in his (scilicet matrimoniis
» contrahendis) Leges seculares non dedignentur
» SS. Canones imitari.

Hinc patet, etsi secundum Leges Civiles, mulier,
quæ nubit intra annum primum post obitum viri,
fiat infamis, ut infra dicitur; non tamen de Jure Ca-
nonico, secundum quod permittitur mulieri, ut sta-
tim marito mortuo, liberam habeat potestatem nu-
bendi alteri, absque ulla infamiae nota, idque pro-
batur auctoritate Apostoli ex c. 7. Ad Roman. & l. 1.
Cor. 7. allegatâ in cit. c. pen. & ult. h. t.

VII. Jam ergo pro declaratione utriusque hu-
jus cap. quaeritur 1. Quæ sint pœnæ Jure Civili sta-
tutæ in fœminas viduas transeuntes ad alias nuptias
intra annum luctus? Resp. plures sunt hujusmodi
pœnæ. Prima est, ut vidua nubens, intra annum
à die mortis viri computandum, efficiatur infamis,
l. 1. in princ. C. h. t. Idque statutum, ut evitetur tur-
batio sanguinis per secundum matrimonium, & in-
certitudo prolis, fortè enim mulier illa ex priore
marito concepit, l. Liberorum. l. 1. ff. De his, qui not.
infam. quæ ratio cessat in marito; ideòque nulla in-
famia in eum, quocunque tempore, post mortem
prioris conjugis, ad alias nuptias transeat, est statu-
ta, Canis. in cit. c. pen. n. 1. h. t. Secunda pœna est, ut
secundo viro non possit dare in dotem, nec in ultima
voluntate, ultra tertiam partem bonorum suorum,
cit. l. 1. imò nec inter vivos ultra donare, Gl. ibid. V.
Testamento. Tertia pœna est, ut sit expers ejuscun-
que hæreditatis, legati, fideicommissi, supremâ vo-
luntate relictorum, vel mortis causâ donationis, cit.
l. 1. C. eod. Quarta pœna est, privatur mulier nubens
infra annum, omnibus relictis à viro in ultimâ vo-
luntate, quoad proprietatem, & usumfructum, cit.
l. 1. Quinta pœna est, tenetur dare medietatem bo-
norum filiis prioris matrimonii, l. Si qua mulier. 4.
C. Ad SC. Tertull. Plura de his videri possunt apud
Sanch. l. 7. de matr. dis. 87.

VIII. Quaeritur 2. An prædictæ pœnæ
in fœminas secundò nubentes, intra annum
luctus, non solum infamiae, sed etiam alias pœnæ
& Jure Canonico? Resp. affirmative, ut
potest vidua, post mortem mariti, impu-
nè ad secundas nuptias quocunque tempore,
probatum ex cit. c. ult. h. t. in quo, etsi solus
mentio fiat, ratio tamen ibi expressa etiam
alias pœnas comprehendit, nempe quia con-
trahi ab Apostolo utitur potestate: neque enim
tas Canonica permittit, ut mulier, dum reman-
facit, & suo jure utitur, puniatur. Vnde
Jus Canonicum consulere libertati matrimo-
dare potestatem viduæ transeundi ad alias
ad vitandam innocentiam; posset enim acci-
vidua nollet intra illum annum nubere, timo-
rum timorem, & tamen gravibus tentationi-
bus vexaretur, iisque frequenter succumbere
cit. dis. 87. n. 23. Quare cum prohibitio
intra annum luctus sit abrogata, auctoritate
li, consequenter etiam pœnæ omnes ei
riter sunt abolitæ, cum sublatò principali
accessorium censetur abolitum, Reg. Ju.

IX. Quaeritur 3. quæ sint pœnæ Jure
decretæ, in favorem filiorum prioris matri-
monii, qui intra annum luctus, ad alias nuptias
vidua transeat ad secundas nuptias, per quæ
telliguntur non solum secundæ, sed etiam
& ultiores nuptiæ, ut constat ex l. Con-
ibi Gl. V. Suscepta viro. C. h. t. Resp. Prima
conjug transiens ad secundas nuptias, amittit
prietatem omnium bonorum, quæ à con-
functo acquisivit, eaque acquiruntur filiis
matrimonii, solo usufructu retento, cit.
tempus luctui statutum transierit, l. Pen-
t. Sanch. l. 7. de matr. dis. 88. n. 2. Secunda
quod vidua secundò nubens non pote-
dotem dare, nec alio titulo ei relinquere
dederit uni ex filiis prioris matrimonii,
reliquit, l. Hac edictali. 6. in princ. C. de
n. 3. Tertia pœna est, quod vidua secun-
amittat tutelam filiorum, l. fin. & Auth. S.
C. Quando mulier tutel. Offic. & C. de
hibet. matres. §. Quia vero coll. 7. de qua
c. l. n. 4. & pluribus seqq. Quarta pœna est
tutrix filiorum, contra juramentum præ-
contrahendi secundas nuptias in suscepi-
ad illas transierit, antequam à Judice
petat, & rationem reddat susceptæ tute-
vat, quidquid debuerit, omnes pœnas in-
Jure sunt statutæ in mulierem secundò nu-
intra annum luctus, ut decernitur in
ptiis §. Si autem tutelam. c. 40. coll. 8. & C.
pœnis, C. De secundis nuptiis, Sanch. cit. dis.
Quinta pœna est, si mulier relicta sit à viro
trix Testamenti, amittit illud munus, si ad
nuptias transeat, quia officium Tutelæ, &
nis Testamenti æquiparantur, Sanch. cit.
Sexta pœna est, quamvis filii apud matrem
educari debeant, l. 1. C. Vbi pupilli educ. deb.
jure privatur, si transeat ad secundas nuptias
c. l. n. 16. & pluribus seqq. Plures alias pœnæ
idem Sanch. c. l. n. 22. & pluribus seqq. Quæ
men quædam incertæ sunt, nec satis probat
cit. dis. 87. n. 23.

X. Quaeritur 4. An pœnæ infamiae in favorem

prioris matrimonij Jure Civili statuta in viduas secundum nubentes, post annum luctus, sint correctae per Jus Canonicum? Resp. non esse correctas, quippe quae in favorem filiorum sunt statuta, adeoque servandas esse in utroque foro, *Sanch. cit. dis. 88. n. 39.* & alij apud ipsum. Ratio est, quia hujusmodi poenae non sunt merè poenae, sed potius provisio, seu dispositio Juris, in favorem filiorum; quia sapientissime contingit, ut parentes post transitum ad secundas nuptias, amore posterioris conjugii allekti, odio prosequantur filios prioris matrimonij, ideòque illos, in quantum possunt, bonis private volunt, ut ea relinquunt posteriori conjugio. Plures alias quaestiones circa hanc materiam fuse tractat *Sanch. l. 7. dis. 89. & 2. seqq.* quae apud ipsum legi possunt.

§. III.

An secunda nuptia sint benedicens, & quam poenam incurrat Sacerdos benedicens?

XI. Praemittendum 1. Benedictiones nuptiarum convenientissime ab Ecclesia adhibentur. Unde Concilium Tridentinum *sess. 24. de matr. can. 11.* eos, qui benedictiones, & alias caeremonias in nuptiis adhiberi consueverunt damnant, anathemate ferit. Sunt autem ea instituta, tum ad Sacramenti honorem, & dignitatem, tum ad actus matrimonij rite peragendos, & ut in iis appetitus carnis refranetur, *Sanch. l. 7. de matr. dis. 82. n. 1.*

Praemittendum 2. Praeterea idem Concilium *sess. 24. c. 1. de reform. §. Praeterea*, in primis hortatur, ut conjuges, ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent, statuitque, benedictiones has à proprio Parocho fieri debere: neque à quoquam alio, nisi à proprio contrahentium Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad praedictam benedictionem faciendam, alij Sacerdoti concedi posse, non obstante quacunque consuetudine etiam immemorabili (quae potius corruptela dicenda est) vel privilegio. Quod si quis Parochus, vel alius Sacerdos, sive regularis, sive secularis sit, etiam si id ex privilegio, vel immemorabili consuetudine, licere contendat, alterius Parochiae sponso, sine illorum Parochi licentia, matrimonio conjungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso jure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario ejus Parochi, à quo benedictio suscipienda erat, absolvatur. Potest autem hanc benedictionem impertire Parochus, sive viri, sive mulieris, quia eodem verborum tenore in Trident. *c. l. exigitur*, ut proprius Parochus intersit matrimonio, & ut benedictionem conferat, sicut ergo ad prius sufficit Parochus utriusque contrahentis, ita & ad posterius, *Sanch. c. l. n. 4.*

Praemittendum 3. Est autem praecipuum recipiendi benedictiones has nuptiales, ut colligitur ex *c. Nostros*, 3. & *c. Sponsus*, 5. *caus. 30. q. 5.* Idque approbat Ecclesiae consuetudo, juxta quam sponsi in omnibus Diocesis compelluntur benedictiones nuptiales recipere, quod non posset fieri, si solum esset consilium, ut fatentur omnes DD. apud *Sanch. cit. dis. 82. n. 6.* ubi addit, esse peccatum mortale, si ex contemptu omittantur, qui tunc fieri censetur,

quando quis omitteret has benedictiones, quia eas nihili facit, ac si essent res viles, & vanae; quamvis alias probabiliter secundum se, non sit peccatum mortale, si ex mera negligentia omittantur, quia non sunt Sacramentum, sed Sacramentale quoddam, nec tanti momenti, quanti sunt Sacramentalia, quae praemittuntur ante Baptismum, *Sanch. c. l.* His praemissis.

XII. Quaeritur nunc, an secundis nuptiis sit impertienda benedictio, & quam poenam incurrat Sacerdos benedicens? De utraque hac quaestione extant duo Capitula in hoc Titulo. Et in primis in *c. Capellanum*, 1. statuitur, secundas nuptias non esse benedicendas, & benedicientem puniendum esse: nam cum quadam mulier, ut refert *Gl. in casu*, mortuo viro suo, ad secundas nuptias transisset, quidam Capellanus (sive Rector Parochiae) easdem benedixit: sed quia secundae nuptiae benedici non debent, quaesitum fuit, qualiter dictus Sacerdos puniri debeat? Respondet Papa Alexander III. & mandat Episcopo, ut Capellanum, qui benedictionem mulieri secundò nubenti impertivit, ab officio, & beneficio suspendat, & sic suspensum, cum litteris Episcopi, ad Sedem Apostolicam destinet, seu pro absolutione mittat.

Similiter in *c. Vir autem*, 3. *ead. tit.* retribuit Papa Urbanus III. quod vir, vel mulier ad bigamiam transiens (hoc est, ad secundas nuptias, per quas solet contrahi bigamia, *Hostiens. hic V. Ad bigamiam*) non debet à Presbytero benedici, quia cum alià vice (in primis nuptiis) jam sint benedicti, non debet eorum benedictio iterari.

XIII. Pro declaratione utriusque hujus capituli. Si uterque, vel alter conjux in primis nuptiis benedictionem accepit, non debet in secundis nuptiis benedictio impertiri: secus autem, si neuter conjux in primis nuptiis benedictionem accepit, *Sanch. cit. dis. 82. n. 15.* Ratio est, quia cum uterque, vel saltem alter conjux in primo matrimonio fuit benedictus, non debet iterum benedici in secundo, quia benedictio nubentium non debet reiterari; videretur enim quasi Sacramentum hujusmodi non fuisset collatum, vel quod inefficax omnino fuisset, & sic fieri ei injuria, *Gl. in cit. c. Vir autem V. Iterari.* Alia ratio, cur secundae nuptiae non sint benedicendae, redditur à *S. Thom. in 4. sentent. dis. 42. q. 3. art. 2. ad 2.* quia scilicet, quamvis secundum matrimonium in se consideratum sit perfectum Sacramentum, habet tamen aliquem defectum Sacramenti, quia non plenè significat conjunctionem unius cum una, sicut primum matrimonium significat conjunctionem Christi cum una Ecclesia; & ideo secundum matrimonium non benedicitur, *Fagn. in cit. c. Vir autem. n. 5. h. t.* nam conjuges sunt benedicti in secundis nuptiis, si vel alter ipsorum tantum fuerit benedictus in primis, ut constat ex *cit. c. Vir autem. Abbas ibid. n. 3.*

XIV. Notandum 2. Quod dictum est, secundas nuptias non esse benedicendas, id intelligendum est, juxta *S. Thom. c. l.* quando nuptiae sunt secundae, & ex parte viri, & ex parte mulieris, vel ex parte mulieris tantum; si enim virgo contrahat matrimonium cum illo, qui prius aliam uxorem habuit, secundae nuptiae iterum benedicuntur; salvatur enim tunc aliquo modo significatio conjunctionis Christi cum Eccle-

Ecclesia, etiam in ordine ad primas nuptias: idq; servari in praxi, testatur Covarr. in 4. Decret. p. 2. c. 8. §. 11. n. 2. Sed hoc repugnat citato c. Vir autem. ubi dicitur, secundas nuptias non esse benedicendas, etiam si unus tantum ipsorum conjugum fuerit benedictus in primis nuptiis, quia cum benedictio nuptialis sit communis marito, & uxori, si vel unus eorum tantum fuit benedictus in primis nuptiis, non debet ea benedictio iterari in secundis, quia iteraretur in persona jam aliàs benedicta, ut notat Abb. in cit. c. 3. n. 3. in fine, & Fagn. ibid. n. 6.

XV. Ex dictis patet, quæ sit vera ratio, ob quam prohibetur benedictio conjugum in secundis nuptiis, non enim prohibentur benedici ad exhortationem continentiar, & relinquendas secundas nuptias, quia hæc iure Pontificio non improbantur: neq; etiam ne Sacramenta reiterentur, tum quia ea benedictio non est Sacramentum: tum etiam quia sola Sacramenta, quæ imprimunt Characterem, non reiterantur: neq; etiam quod benedictio semel accepta permaneat, & conjux, qui illam accepit, eam communicet alteri illi carenti: sicut aqua non benedicta permixta aquæ benedictæ tota fit benedicta, c. Quod in dubiis. 3. de consecr. Ecclesiæ, vel Altar. quia licet vir uxori communicet actiones spirituales, c. Martinus. 4. de cognat. spir. non tamen passionem, Abb. in cit. c. 3. n. 3. h. t. Vera igitur ratio est, quod si nuptiarum sint secundæ, ex parte viri, siue ex parte femine, siue ex parte utriusque, sola benedictio in primis nuptiis accepta prohibetur, ne ea iteretur in secundis: idq; ne iteretur benedictio in persona semel benedicta, cum in illa benedictio maneat, & neuter conjux absque altero, benedici possit: indecens enim esse videtur, ut solemnes rerum, vel personarum benedictiones, quales sunt consecratio Ecclesiæ, Altarium, Virginum, vel nuptiarum, in eadem persona iterentur, ne vilipendantur, quæ ratio redditur in cit. c. Vir autem: neque verò ideo dicitur in numero plurali, quia cum aliâ vice benedicti sint, quasi benedictio unius conjugis alteri communicetur, ut quidam putant, sed ut siue vir, siue mulier in primis nuptiis benedictionem receperint, ea in secundis nuptiis non iteretur in persona semel benedicta, Abb. in cit. c. Vir autem. n. 3. Alex. de Navo n. 4. Sanch. l. 7. de matr. dis. 82. n. 15. & 16.

Neque verò textus Juris prohibentes secundas nuptias benedici, sunt correcti per Concil. Trident. cit. sess. 24. c. 1. ubi simpliciter est constitutum, nuptias esse benedicendas: quia id intelligendum est de primis nuptiis, non autem de secundis: vel si etiam de his, in casu non prohibito per Jus Canonicum, Menoch. de arbit. Jud. casu 417. n. 2. Sanch. cit. dis. 82. n. 17.

XVI. Notandum 3. Pœna, quam incurrit Sacerdos benedictionem impertiens secundis nuptiis, est suspensio ab officio, & beneficio, juxta c. 1. h. t. quæ tamen non est suspensio ipso jure lata, sed à Judice ferenda, quia hic tantum præcipitur Episcopo, ut ipsum suspensum remittat ad Pontificem absolvendum. Quam pœnam esse ordinariam impositam benedictioni secundarum nuptiarum jure interdictæ, putant plures DD. apud Sanch. cit. dis. 82. n. 27. & 29. Alij verò apud eundem ibid. n. 30. dicunt, eam suspensionem non esse pœnam ordinariam, sed arbitrariam imponendam esse, id est, arbitrio Superioris commissam, pro loci consuetudine, & qualitate delicti, quæ sit esse frequentiore, & veriore DD. sententiam.

Quare textum in cit. c. 1. h. t. intelligunt, qui penditur benedictio secundis nuptiis, non solum primo matrimonio, sed initis primo adhuc superstiti, quia non est verisimile, pœnam esse impositam pro tam levi delicto, cit. c. 1. n. 5. & Alex. de Navo n. 5. Quamvis hoc non patere ex lectione antiqua, Dicitur Can. crim. c. 78. Alij verò dicunt, etsi intelligatur cap. 1. de benedictione secundi matrimonij, tamē statuitur, Pontificem tamē statuitur, nam in facto illo speciali, nec constituitur ea sit pœna ordinaria hujus delicti, Abb. in cit. c. 1. n. 5. & Alex. de Navo ibid. n. 5. Sanch. c. 1. in fine.

XVII. Notandum 4. Spectatâ verò ordine, an & quando liceat benedicere secundas nuptias, aliqui dicunt apud Sanch. cit. dis. 82. n. 21. receptum esse, ne secundis nuptiis benedici pertiar, si uterque conjux, vel sola femina in primis nuptiis benedictionem accepit: secummina non suscipit: nam quando nulla benedictio nec ex parte viri, nec femine in primis nuptiis impertita, tunc ipsum Jus in secundis nuptiis permittit, & sic de consuetudine non est. Alij verò censent, consuetudine nunc servari per conferatur benedictio in secundis nuptiis, litercunque sint secundæ, ex parte viri, vel quando alteruter conjux in primis nuptiarum benedictionem non accepit, siue sit vir, siue femina, inde spectatâ hodiernâ consuetudine, solum nuptiarum benedictio prohibetur, utque conjux illam accepit in primis nuptiis, ea consuetudo approbata est in Extravag. cerationi Joann. XXII. quæ nondum typis sed refertur apud Sanch. c. l. n. 23. in qua quod licet vir, vel mulier ad secundas nuptias benedici non debeat, cum aliàs si contrahent tamen secum benedici debent, sitan alter eorū, vel ambo ad secundas nuptias venientes in primis benedicti non fuerint, illis benedictio in secundis, & sic ubique DD. allegati apud Sanch. c. l. quamvis consuetudo, ut in secundis nuptiis benedictio quando alter solus in primis benedictus sit, non obliget sub præcepto, sed potius benedictiones omitti in secundis nuptiis, Sanch. c. l. n. 24.

XVIII. Illud postremò hic addendum in cit. c. Vir autem in fine, & Joann. Andr. in c. 1. h. t. V. Benedici. & Abb. not. ult. & alij in cit. dis. 82. n. 18. putent, consuetudinem benedictionem secundarum nuptiarum non esse, ea, sciente S. Pontifice, imò etiam ex contrarium approbante, sit inducta: contrarium tamen habilius, quod nec in Sacramentalibus consuetudo inducatur sciente, vel approbante Pontifice, sed possit etiam ipso ignorante, illa per quam lex aboleatur, & transgredientibus excusentur, quia in cap. fin. de consuetudine, præscriptam habere vim abrogandi quam legem, etiam Principe ignorante, cuius non requiritur, neque major ratio dicitur in Sacramentalibus, Sanch. c. l. n. 28. addit, reservatam suspensionis Papæ factam jam esse sublatam.